

Press Release
10 May 2017

Kuwalipa walimu bahshishi kumeboresha kujifunza stadi za Kiswahili na Hisabati kwa wanafunzi zaidi ya 48,000

Walimu na walimu wakuu walilipwa jumla ya shilingi 251,827,040 kama bahshishi juu ya mishahara yao

10 Mei 2017, Dodoma:Baada ya miaka miwili ya majaribio, Twaweza kwa kushirikiana na Tume ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) pamoja na shirika la *Innovations for Poverty Action* (IPA), imedhihirika kuwa kuwalipa walimu fedha baada ya matokeo ya kujifunza kunaweza kuboresha matokeo ya kujifunza.

Matokeo ya utafiti unaojulikana kama KiuFunza, utafiti mkubwa wa aina yake Afrika Mashariki, yamewasilishwa Dodoma tarehe 10 Mei 2017 wakati wa tukio la kuwazawadia baadhi ya walimu bahshishi zao. Wabunge na viongozi kutoka wizara za Elimu na TAMISEMI walihudhuria akiwemo Mheshimiwa George Simbachawene, Waziri wa Nchi – Ofisi ya Rais: Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (TAMISEMI).

Kwa kipindi cha miaka miwili, Twaweza na IPA wamefanya majaribio yafuatayo katika shule 200 kwenye wilaya 21 za Tanzania:

- Kutoa bahshishi kwa kujifunza stadi mahususi zilizoainishwa kwa darasakwenye kundi moja la shule (Stadi).
- Kutoa bahshishi kwa ongezeko la kujifunza kwenyekundi jingine la shule (Mashindano).

Matokeo ya awali yanaonesha matokeo chanya ya kujifunza kwa wanafunzi. Njia zote mbili zilijaribiwa ili kulinganisha matokeo yaliyopatikana na kundi la shule zilizohusishwa moja kwa moja. Japokuwa mfumo wa Mashindano ni mgumu zaidi kueleweka kuliko Stadi, mfumo huu huleta usawa zaidi kwa walimu, kwakuwa wanafunzi hushindana na wenzaowalio kwenye makundi yenye uwezo unaofanana.. Stadi hueleweka kwa urahisi zaidi lakini pia huwapa nafuu walimu wenye wanafunzi wenye uwezo mkubwa (mara nyingi wa shule za mijini).

Matokeo mengine muhimu ni:

- Twaweza inawazawadia walimu 788 wa masomo wa madarasa ya I, II, na III na walimu wakuu 135 kwa matokeo ya mitihaniya mwaka 2016.
- Malipo hayo ya bahshishi ni shilingi 251,827,040.00. Asilimia 17 ya bahshishi ililipwa kwa walimu wakuu na asilimia 83 yaani shilingi 209,855,867.00 zililipwa kwa walimu wa masomo.
- Wastani wa bahshishi waliyolipwa walimu wa masomo ni Shilingi 266,315.00 sawa na karibu asilimia 42 ya wastani wa mishahara wa kila mwezi (kabla ya kodi) mwaka 2016.

- Walimu tisa kati ya kumi kwenye shule za majaribio wanaunga mkono wazo la malipo kwa matokeo.

Mwaka 2016

1. Kulikuwa na shule 135 kutoka wilaya 21 zilizoshiriki kwenye utafiti na shule 60 zilitumika kwa ajili ya kulinganisha.
2. Jumla ya wanafunzi 65,643 walipimwa wakiwemo wanafunzi wa shule za ulinganisho.
3. Kwa ujumla, wanafunzi 48,042 walikuwa katika shule ambako motisha ilitolewa na hivyo walifanikiwa kujifunza zaidi kuliko wenzao.

Matokeo haya ni kutoka awamu ya pili ya KiuFunza 2015 -2016. Awamu ya kwanza 2013 – 2014 Twaweza ilifanya jaribio la kupeleka fedha za ruzuku moja kwa moja shuleni (ambapo kwa sasautaratibu huu unatumika na Serikali kuanzia Januari mwaka 2016) na Malipo kwa walimu ya matokeo ya kujifunza pekee na kwa kuchanganyarizuku na bahshishi. Awamu hii ya I ilionyesha matokeo chanya ya kujifunza pale ambapo motisha kwa walimu na upelekaji wa fedha za ruzuku moja kwa moja shulenivilipochanganywa. Awamu ya pili ilijaribu mifumo makini zaidi ya utoaji wa motisha baada ya upelekaji wa Ruzuku ya uendeshaji wa shule moja kwa moja shuleni kuanza kutekelezwa na serikali.

Twaweza imechagua kujikita kwenye utoaji wa motisha kwa walimu katika awamu ya kwanza na ya pili ya KiuFunza kwasababu ushahidi kutoka maeneo mbalimbali duniani unaonesha kuwa motisha huwahamasisha walimu kuongeza jitihada nakuleta matokeo chanya ya kujifunza. Kwa kuongezea, KiuFunza (na tafiti nyingine) zinaonesha wazi kuwa motisha kwa mwalimu na uwajibikaji ni mambo yamekosekana shuleni. Wakati wa ziara za kushtukiza mwaka 2016:

- 54% ya walimu walikuwa darasani wakifundisha.
- 27% hawakuwepo shuleni.
- 19% walikuwepo shuleni lakini hawakuwepo darasani kufundisha.

Mkurugenzi Mtendaji wa Twaweza Aidan Eyakuze, anasema, *“Twaweza, kwa kushirikiana na IPA tumeonesha kuwa utoaji wa motisha kwa mwalimu unaweza kuboresha matokeo ya kujifunza. Japokuwa kujifunza kunachangiwa na mambo mengi, tumeonesha, kupitia utafiti wa kisanyansi, kuwa kuchanganya motisha na uwajibikaji kunaweza kuleta matokeo mazuri ya kujifunza kwa watoto. Tuna ushahidi thabiti wa kile kinachoweza kufanyikana kuwa na uhakika kuwa tukifanya hicho watoto watajifunza. Changamoto kubwa ni namna ya kuwafikia watoto wengi zaidi katika maeneo mbalimbali nchini Tanzania na kufanya mpango huu kudumu kwa muda mrefu. Kutokana na serikali ya awamu ya tano kujikita katika kuboresha utoaji wa huduma za kijamii kwa wananchi wa kawaida, tuna imani kuwa utafiti huu utapokelewana matokeo yake kukubalika katika ngaziza juu za Serikali.”*

---- Mwisho ----

kwa taarifa zaidi wasiliana na:Annastazia Rugaba | e:arugaba@twaweza.org | t: (+255) (0) 687 222
197

Ujumbe kwa wahariri

- Twaweza inafanya kazi kwa lengo la kuwezesha watoto kujifunza, wananchi kuwa na utayari wa kuleta mabadiliko na serikali kuwa wazi zaidi na sikivu katika nchi za Tanzania, Kenya na Uganda. Tuna programu, wafanyakazi na ofisi katika nchi zote tatu, na utaratibu unaoheshimika kimataifa wa kujifunza, ufuatiliaji na tathmini. Programu zetu muhimu ni pamoja na Uwezo, tathmini kubwa ya kila mwaka ya wananchi barani Afrika inayopima viwango vya watoto vya kujifunza kwenye maelfu ya kaya, na Sauti za Wananchi, utafiti wa kwanza Afrika wenye uwakilishi wa kitaifa unaofanyika kwa njia ya simu ya mkononi. Pia tunashiriki kwenye masuala ya umma na sera, kupitia ubia wetu na vyombo vya habari, juhudi za kimataifa zinazoshughulikia masuala ya uongozi kama vile mpango wa Ushirikiano na Serikali wazi (OGP).
- KiuFunza II ilifanya majaribio ya aina mbili ya utoaji wa motisha:
 - o Kwenye shule ya **Stadi** mwalimu hupokea bahshishi kwa kila mwanafunzi kwenye darasa lake ambaye amefaulumtihani wa stadihusika. Kwa mfano, kwenye kusoma Kiswahili, mwanafunzi wa darasa la I ambaye anaweza kusoma silabihumpatia mwalimu wake bahshishi ndogo; kama mwanafunzi anaweza pia kusoma maneno, mwalimu hupata bahshishi zaidi; kama anaweza kusoma aya mwalimu hujipatia bahshishi zaidi, na kuendelea. Na hivyo hivyo kwenye hisabati, ambapo huhusisha stadi za kuhesabu, kutambua namba, kusema namba ipi ni kubwa, kujumlisha, kutoa na kuzidisha na (kwa darasa la II na III) kugawanya.
 - o Kwenye shule ya **Mashindano**, wanafunzi walipangwa kwenye moja kati ya makundi 10 kitaifakulingana na uwezo wao kutokana na majaribio ya mwaka uliopita. Makundi hayayalipangwa kuanzia ngazi za chini (wasioweza kusoma chochote, na wasio na ufahamu kabisa wa hesabu) mpaka ngazi za juu (wanaoweza kusoma kwa mfululizo, na kufanya hesabu vizuri). Kila kundi huhusisha wanafunzi kutoka shule za KiuFunza nchi nzima. Kwa mfano, kundi linalohusisha wanafunzi wa darasa 2 wanaoweza kusoma maneno ya Kiswahili lakini hawawezi kusoma sentensi huweza kuwa na mwanafunzi kutoka Mbozi na mwanafunzi kutoka Geita. Maendeleo ya wanafunzi hawa ndani ya mwaka hulinganishwa na kuzawadiwa. Mwisho wa mwaka, wanafunzi ambao wamefaulumajaribio vizuri sana katika makundi yao hupata nafasi za juu na huwawezesha walimu wao kupata bahshishi kubwa. Jumla ya malipo kwa kila mwalimu hutegemea nafasi ya kila mwanafunzi wake. Walimu ambao watawezesha wanafunzi wengi kushika nafasi za juu kwenye makundi yao hupatabahshishi zaidi.
- Unaweza kufuatilia kazi za Twaweza Tovuti: www.twaweza.org Facebook: Twaweza Tanzania Twitter @Twaweza_NiSisi